

ČESKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Langáška, soudkyně zpravodajky Kateřiny Ronovské a soudce Jana Wintra o ústavní stížnosti stěžovatelky **JUDr. Kateřiny Švecové**, advokátky, sídlem Šafaříkovy sady 2455/5, Plzeň, proti usnesení Krajského soudu v Plzni č. j. 6 To 127/2026-258 ze dne 24. června 2026 a usnesení Okresního soudu Plzeň-město č. j. 5 T 128/2025-248 ze dne 13. dubna 2026, za účasti **Krajského soudu v Plzni** a **Okresního soudu Plzeň-město**, jako účastníků řízení, a **Krajského státního zastupitelství v Plzni**, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

I. Usnesením Krajského soudu v Plzni č. j. 6 To 127/2026-258 ze dne 24. června 2026 a usnesením Okresního soudu Plzeň-město č. j. 5 T 128/2025-248 ze dne 13. dubna 2026 bylo porušeno základní právo stěžovatelky na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

II. Usnesení Krajského soudu v Plzni č. j. 6 To 127/2026-258 ze dne 24. června 2026 a usnesení Okresního soudu Plzeň-město č. j. 5 T 128/2025-248 ze dne 13. dubna 2026 se ruší.

Odůvodnění

I. Skutkové okolnosti posuzované věci a obsah napadených rozhodnutí

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a § 72 a násl. zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, se stěžovatelka, zmocněnkyně poškozeného v postavení zvláště zranitelné oběti ve smyslu § 2 odst. 4 písm. b) a d) zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých

zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění pozdějších předpisů, domáhá zrušení v záhlaví uvedených rozhodnutí s tvrzením, že jimi byla porušena její základní práva zaručená čl. 11 odst. 1 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

2. Z ústavní stížnosti, jejích příloh a vyžádaného soudního spisu vyplývá, že stěžovatelka jako zmocněnkyně poškozeného v trestním řízení vedeném proti obviněnému (a posléze odsouzenému) pro trestný čin těžkého ublížení na zdraví a výtržnictví uplatnila dne 23. 5. 2025 nárok poškozeného na náhradu nemajetkové újmy ve výši 500 000 Kč, který podáním ze dne 9. 10. 2025 rozšířila o částku 16 965 Kč představující náklady spojené s péčí o zdraví. V rámci trestního řízení byla mezi poškozeným a obviněným dne 2. 12. 2025 uzavřena dohoda o vypořádání vzájemných vztahů, která byla Okresnímu soudu Plzeň-město (dále jen „okresní soud“) předložena dne 14. 1. 2026 při hlavním líčení. Na základě této dohody obdržel poškozený náhradu nemajetkové újmy v částce 200 000 Kč, která představovala kompletní vypořádání mezi účastníky.

3. Po skončení trestního řízení podala stěžovatelka dne 21. 1. 2026 návrh na vydání rozhodnutí podle § 151 odst. 3 a odst. 6 trestního řádu o výši odměny zmocněnce poškozeného a náhradě hotových výdajů v celkové výši 83 389 Kč (včetně DPH). Stěžovatelka vyúčtovala 7 úkonů právní služby, přičemž za jeden úkon požadovala s odkazem na § 10 odst. 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, odměnu ve výši 9 100 Kč, jelikož za tarifní hodnotu považovala částku 200 000 Kč, obdrženou poškozeným od obviněného na základě dohody o vypořádání vzájemných vztahů.

4. Napadeným usnesením okresního soudu byla stěžovatelce stanovena odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 41 039 Kč (včetně DPH) a ve zbývající části (42 350 Kč Kč) byl návrh na odměnu zamítnut. Okresní soud zdůraznil, že při stanovení odměny za jeden úkon právní služby je třeba vycházet z tarifní hodnoty určené podle § 10 odst. 5 ve spojení s § 10 odst. 2 písm. c) advokátního tarifu, tedy z částky 75 000 Kč určené podle trestní sazby, a to s ohledem na skutečnost, že poškozenému nebyl v odsuzujícím rozsudku nárok na náhradu škody přiznán.

5. Stížnost stěžovatelky proti usnesení okresního soudu bylo zamítnuto napadeným usnesením Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“). Ten se ztotožnil se závěrem okresního soudu, že na základě dohody o vypořádání vzájemných vztahů sice došlo k faktickému uspokojení poškozeného, nicméně nestalo se tak v adhezním řízení. Krajský soud zdůraznil, že požadavek stěžovatelky je v rozporu s § 10 odst. 5, věta druhá advokátního tarifu, podle něhož se tarifní hodnota odvozuje od výše *přiznané* (zdůrazněno krajským soudem) peněžní částky, tedy nikoliv od částky obdržené na základě dohody.

II. Argumentace stěžovatelky

6. Stěžovatelka odkazuje na nález sp. zn. IV. ÚS 666/26 ze dne 22. 7. 2026 a upozorňuje, že v něm Ústavní soud posuzoval skutkově i právně obdobnou situaci, kdy zmocněnkyně poškozené dosáhla v průběhu trestního řízení dobrovolné náhrady uplatněného nároku, avšak obecné soudy odmítly uhrazenou částku zohlednit při výpočtu její odměny právě s odůvodněním, že nebyla formálně přiznána výrokem trestního soudu. Stěžovatelka namítá,

že výklad prezentovaný okresním a krajským soudem směřuje proti principům ochrany poškozených a proti jejich efektivnímu zastoupení v trestním řízení.

7. Krajský soud podle stěžovatelky nevysvětlil, jaká by musela být splněna podmínka, aby dobrovolná úhrada byla považována za výsledek prosazování adhezního nároku. Jeho závěr není založen na hodnocení konkrétních okolností, ale pouze na doslovném výkladu pojmu „přiznaná peněžní částka“.

8. Stěžovatelka odkazuje na nález sp. zn. IV. ÚS 2137/23 ze dne 5. 12. 2023, ve kterém Ústavní soud odmítl nedůvodné rozdíly v odměňování advokáta při prosazování soukromoprávního nároku podle toho, zda je uplatněn v trestním nebo civilním řízení. Tvrdí, že tyto závěry vztáhl nález sp. zn. IV. ÚS 666/26 i na dobrovolné plnění dosažené v průběhu trestního řízení. Namítá, že výklad obecných soudů může vést zmocněnce k vyčkávání na adhezní výrok, místo aby usilovali o včasné uzavření dohody v souladu s principem rychlého odčinění následků trestného činu.

9. Stěžovatelka konstatuje, že jí byla odepřena část zákonné odměny ve výši 42 350 Kč, ačkoliv obecné soudy nezpochybnily počet ani účelnost vykonaných úkonů.

III. Průběh řízení před Ústavním soudem

10. Podle § 42 odst. 4 zákona o Ústavním soudu zaslala soudkyně zpravodajka ústavní stížnost k vyjádření účastníkům a vedlejším účastníkům řízení.

11. Okresní soud odkázal na odůvodnění svého usnesení.

12. Krajský soud konstatoval, že ve světle nálezu sp. zn. IV. ÚS 666/26, který byl vydán až po rozhodování o stížnosti stěžovatelky, považuje ústavní stížnost za důvodnou. Namítal ovšem, že nález sp. zn. IV. ÚS 2137/23, kterým argumentovala stěžovatelka ve své stížnosti proti usnesení okresního soudu, na projednávanou věc plně nedopadal.

13. Krajské státní zastupitelství v Plzni se ztotožnilo se závěry napadených rozhodnutí a navrhlo ústavní stížnosti nevyhovět.

14. Okresní státní zastupitelství Plzeň-město ani odsouzený se k ústavní stížnosti nevyjádřili. Vzhledem k poučení jim daným Ústavní soud vycházel z toho, že se vzdali postavení vedlejších účastníků.

IV. Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

15. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení u okresního i krajského soudu, v nichž byla vydána napadená usnesení. Ústavní soud je k projednání ústavní stížnosti příslušný. Stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu. Ústavní stížnost je přípustná, neboť stěžovatelka nemá k dispozici jiný zákonný prostředek k ochraně svého práva (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu *a contrario*).

16. Ústavní soud rozhodl podle § 44 zákona o Ústavním soudu bez ústního jednání, neboť od něj neočekával další objasnění věci.

V. Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

17. Ve své ustálené judikatuře Ústavní soud zřetelně akcentuje doktrínu minimalizace zásahů do činnosti orgánů veřejné moci, která je odrazem skutečnosti, že v řízení o ústavních stížnostech Ústavní soud jako soudní orgán ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy) přezkouvává rozhodnutí či postup orgánů veřejné moci jen z toho hlediska, zda jimi nedošlo k porušení ústavně zaručených základních práv a svobod.

18. Námitky stěžovatelky směřují do výkladu podústavního práva, konkrétně do pravidel pro přiznání odměny zmocněnci poškozeného v případech, kdy zmocněnec dosáhne odškodnění poškozeného již v průběhu trestního řízení před rozhodnutím trestního soudu. Navíc se její nesouhlas se způsobem, jakým obecné soudy aplikovaly příslušná ustanovení advokátního tarifu, týká nepřiznané částky ve výši 42 350 Kč, tedy částky bagatelní.

19. Ústavní soud setrvale zdůrazňuje, že ústavní stížnosti proti rozhodnutí obecných soudů o nákladech řízení jsou zpravidla zjevně neopodstatněné, neprovázejí-li věc takové (mimořádné) okolnosti, které ji činí co do ústavní roviny významnou. O to mimořádnější okolnosti, typicky v podobě významného přesahu vlastního zájmu stěžovatele, musejí být dány ve věcech, kde sporná výše nákladů nepřevyšuje ani hranici bagatelnosti [viz stanovisko pléna sp. zn. Pl. ÚS-st. 60/24 (97/2025 Sb.) ze dne 5. 3. 2025, bod 34].

20. Problematikou odměny zmocněnce v adhezním řízení v případě uspokojení nároku poškozeného na základě dohody s obviněným před vynesením odsuzujícího rozsudku se Ústavní soud zabýval ve stěžovatelkou citovaném nálezu sp. zn. IV. ÚS 666/26 a na něm navazujícím nedávném nálezu sp. zn. IV. ÚS 465/26 ze dne 9. 9. 2026. V nich zejména dospěl k závěru, že postup obecných soudů, který zvolil v nyní posuzované věci i okresní a krajský soud, vykazuje znaky přepjatého formalismu a popírá samotný smysl adhezního řízení. Proto i v nyní posuzované věci shledal Ústavní soud mimořádné okolnosti požadované stanoviskem sp. zn. Pl. ÚS-st. 60/24 pro připuštění ústavní stížnosti týkající se nákladů řízení k věcnému přezkumu. Ty spočívají v systémovém přesahu vlastního zájmu stěžovatelky, neboť řešená právní otázka má přímé dopady na funkčnost a ekonomickou udržitelnost samotného systému poskytování ústavně zaručené právní pomoci obětem trestných činů, tedy zpravidla nejzranitelnější kategorie účastníků řízení.

21. S ohledem na zmíněnou obdobnou problematiku odkazuje Ústavní soud zcela na odůvodnění obou svých nálezu sp. zn. IV. ÚS 666/26 a sp. zn. IV. ÚS 465/26 a z důvodu stručnosti připomíná pouze jejich hlavní závěry.

22. V řízení, v němž stěžovatelka vystupovala jako zmocněnkyně poškozeného, se podařilo dosáhnout uspokojení nároku poškozeného (zvláště zranitelné oběti) dohodou ještě v průběhu trestního řízení, což je žádoucí stav maximálně šetrící stav oběti (srov. nález sp. zn. IV. ÚS 666/26, bod 16). Obecné soudy postavily svou argumentaci na doslovném výkladu § 10 odst. 5 advokátního tarifu s tím, že tarifní hodnotou může být pouze částka formálně a pravomocně „přisouzená“, resp. „přiznaná“ ve výroku rozhodnutí. Takový výklad je však v rozporu i se závěry nálezu sp. zn. IV. ÚS 2137/23, na nějž stěžovatelka odkazovala již ve své stížnosti proti usnesení okresního soudu. Ten zapovídá vytváření nedůvodných rozdílů v odměňování advokáta prosazujícího soukromoprávní nárok

v trestním (adhezním) řízení oproti řízení civilnímu. V civilním řízení by uhrazení žalované částky v průběhu sporu zakládalo úspěch ve věci a právo na náhradu nákladů vypočtenou z uhrazené částky (srov. § 146 odst. 2 občanského soudního řádu). Skutečnost, že k odškodnění poškozeného došlo plněním na základě dohody, nesmí zmocněnce poškozeného připravit o právo na spravedlivou odměnu odpovídající tomu, že odškodnění bylo dosaženo již v trestním řízení (nález sp. zn. IV. ÚS 666/26, bod 19). Výše spravedlivé náhrady nákladů nemůže záviset čistě na tom, jakým formálně procesním způsobem je řízení ukončeno, pokud poškozený fakticky vynaložil úsilí na efektivní obranu svých práv. Opačný přístup by byl v příkrém rozporu se zásadou hospodárnosti řízení a popíral by samotný smysl ochrany obětí trestných činů (srov. nález sp. zn. IV. ÚS 465/26, bod 14).

23. Výklad obecných soudů nemůže obstát ani s ohledem na čl. 95 odst. 1 Ústavy, podle něhož je soudce vázán podzákonným právním předpisem pouze tehdy, není-li v rozporu se zákonem či ústavním pořádkem (srov. nález sp. zn. IV. ÚS 529/16 ze dne 17. 5. 2016). Pokud doslovný výklad advokátního tarifu vede k nespravedlivému důsledku, soud má povinnost takový podzákonný předpis neaplikovat, případně jej vyložit ústavně konformně. Není spravedlivé, aby náhrada nákladů poškozeného související s přibráním zmocněnce byla výrazně nižší jen proto, že obviněný uhradí škodu dříve, než dojde k vynešení odsuzujícího rozsudku (srov. nález sp. zn. IV. ÚS 465/26, bod 12).

VI. Závěr

24. V souladu s výše uvedeným Ústavní soud uzavírá, že napadenými rozhodnutími bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny. Ústavní soud proto ústavní stížnosti vyhověl a napadená rozhodnutí zrušil [§ 82 odst. 1, odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu].

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 14. října 2026

Za správnost vyhotovení:
Markéta Putnová

Tomáš Langášek v. r.
předseda senátu